

vier voorste, krachtige, adoraal trilplaten onmiddellijk in het oog valt.

Van Oxytrichinen nam ik buitendien eenige soorten waar van de geslachten *Stichotricha* en *Uroleptus*, o. a. de tot dit laatste geslacht behorende *Oxytricha auricularis* Cl. Lachm.; doch, even als aan de kust, slechts in zeer weinig exemplaren. Ook Cohn's *Oxytricha flava*, een evenmin tot dit geslacht, veeleer tot *Urostyla* behorende fraai oranje, rood of bruin gekleurde soort, ontbrak hier niet, doch was zij hier minder talrijk, dan aan zee. Cohn beeldt dit dier ten onrechte diffuus gekleurd af; de kleur zetelt uitsluitend in op rijen geplaatste, vrij duidelijke, kleine, sterk lichtbrekende bolletjes. De zeer levendige vormveranderingen van dit dier bemoeielijkt de nauwkeurige waarneming echter ten zeerste.

Slechts weinige vormen uit de groep der *Peritrichen* kwamen mij voor: eenige soorten der geslachten *Vorticella* en *Zoöthamnium*, dezelfde als aan de kust. *Vaginicola crystallina* Ehbr. en *Cothurnia nodosa* Cl. Lachm., met een groot aantal tusschenvormen, waren ook hier zeer algemeen. Buitendien nam ik een *Strombidium* waar en de sierlijke *Halteria pulex* Cl. Lachm. (door Cohn zonder noodzaak in *Acarella siro* herdoopt).

Heterotrichen ontbraken geheel.

Waar ik tot nu toe een aantal belangrijke soorten nog slechts gebrekkig heb leeren kennen, koester ik de hoop bij een nieuw verblijf aan de Schelde menige leemte te zullen kunnen aanvullen.

II. Sponzen. (Aanteekening van Dr. G. C. J. Vosmaer).

In het begin van Juli, toen ik nog niet in het Station werkzaam was, schreef Dr. R. Horst mij, dat hij te Yerseke een vrij groot aantal Kalksponzen had gevonden op de zoogenaamde collecteurs. Dank zij zijn zorg ben ik thans in het bezit van een zeer groote hoeveelheid gekomen. Toen ik later te Bergen op Zoom zelf zocht, vond ik in de putten van den Heer de Meulemeester eveneens dezelfde Spons, die ik als *Sycondra ciliata*, trans. var. *coronata*, volgens

Haeckel's terminologie, herkende. Door de menigte exemplaren, waaronder zeer groote (tot 80 m.m.!) ben ik aan het twijfelen geraakt of *Sycandra ciliata* H. en *coronata* H. wel als twee species op te vatten zijn, en zij niet wêer, zooals vroeger vereenigd moeten worden. Dat ik alle onderzochte exemplaren als de »transitorische Varietät" heb moeten bestemmen, pleit dunkt mij voor mijn veronderstelling. Ik hoop intusschen mijn onderzoek hieromtrent voort te zetten, ten einde een definitief oordeel uit te kunnen spreken. Welke de onderhavige soort ook moge zijn, het feit dat aan onze kust Kalksponzen voorkomen is nieuw. Eigenaardig is het verder, dat alle voorwerpen aan den onderkant der collecteur-horden voorkomen en zij dus, met het osculum naar beneden, *hangen*.

Belangrijk mag in de tweede plaats de vondst genoemd worden van een andere, tot de familie der Chalineae behorende Spons, welke vermoedelijk identisch is met *Chalinula fertilis* Kell. 1880. Deze, eveneens nieuw voor onze fauna, komt als licht bruinroode korst voor op oesterschelpen, voornamelijk op de groote zoogenaamde »paardepooten." De meesten bleeken afkomstig te zijn van perc. 250 bij IJerseke, enkelen ook vond ik in de Eendracht (perc. 18) bij Tholen. Ook hierover hoop ik ter zijner tijd meer volledige mededeelingen te doen.

Een Spons-soort, die op vele plaatsen aan onze kust gevonden wordt, de door Johnston met den niet meer bruikbaren naam van *Halichondria panicea* bestempelde, komt ook te midden der oesters voor.

In hoeverre een dezer drie soorten voor- of nadeelig op de oesters kan werken, is vooralsnog niet uit te maken.

III. Wormen. (Aanteekening van Dr. R. Horst).

De hierachter vermelde Ringwormen werden gedurende dezen zomer op de Oesterbanken aangetroffen; de lijst mag evenwel volstrekt niet beschouwd worden als het geheele aantal der aldaar levende Anneliden-species te vertegenwoordigen, wijl niemand zich bepaald met het verzamelen dezer groep heeft beziggehouden.